

تکه درون

راه‌دشوار فرانسه برای مقابله باتروریسم

فرشید جعفری*

● در سال ۲۰۰۲ میلادی «مایکل کاکس» مقاله‌ای با عنوان «تغییر پارادایم‌ها و ۱۱ سپتامبر: روابط بین‌الملل بعد از برج‌های دوقلو»، می‌نویسد. او در همان جملات آغازین مقاله خود غیر معمول و شگفت‌انگیزبودن این حادثه را توصیف می‌کند؛ شگفت‌انگیزی این واقعه از آن‌رو بود که از زمان جنگ ۱۸۱۲ بریتانیا علیه ایالات متحده آمریکا، که کاخ سفید به آتش کشیده شد، اقدام تروریستی ۱۱ سپتامبر نخستین حمله مستقیم به قلمرو ایالات متحده بود. منحصربودن این واقعه، ابهام و پیچیدگی آن را فزونی بخشید و مفسران را در یک وضعیت بلاتکلیفی و طیفی از نظریه‌های توطئه را در صف تفسیرها قرار داد، تا اینکه گذشت زمان و فاصله‌گیری از آن پدیده موجب برملاشدن بسیاری از مجهولات آن شد؛ بعد از آن بود که تفسیرها وزن و اعتباری گرفتند. حملات تروریستی ۱۳ نوامبر پاریس که یک سالن کنسرت و دو رستوران را در مرکز پاریس به کام خشونت کشید و موجب نشست فوق‌العاده شورای عالی فرانسه و اعلام وضعیت هشدار در آن کشور شد، نه منحصربه‌فرد بود و نه شگفت‌انگیز. فرانسه ناگهان در وضعیتی واقع شد که ایالات متحده آمریکا پیش‌تر در سال ۲۰۰۱ میلادی در آن شرایط قرار گرفته بود.

حال پرسش اینجاست که آیا فرانسه برای مقابله با تروریسم، همان راهی را باید طی کند که ایالات متحده طی کرده است؟ پاسخ به این پرسش منفی است، چراکه فرانسه با پدیده جدیدی مواجه نشده است. آمریکا تجربه پاسخ به این دست از اقدامات تروریستی را علیه امنیت ملی خویش نداشت. همچنین نیز پیر الزامات اصول حاکم بر سیاست بین‌الملل، دولتمردان آمریکایی برای تأمین امنیت ملی با دولت و ملت دیگری در جنگ بودند که قصد اقدامی نظامی و مسلحانه داشته است نه مقابله با گروهی تروریستی فراملی. اما اکنون فرانسه تجربه پاسخ ایالات متحده آمریکا به این نوع از اقدامات تروریستی را پیش‌روی خود دارد. اما مشکل اساسی این است که آمریکا یک ابرقدرت تنها بود؛ ابرقدرتی که توانایی واکنش سریع و ایجاد اتحادها و ائتلاف‌های جدید علیه تروریسم را داشت. اما فرانسه در اروپا قدرت بزرگ تنها نیست . باوجود نظم همگرایانه نئولیبرالیستی در حوزه اقتصاد، کمکان اصول نظم وستفالی در اروپا حاکم است. این نظم وستفالی است که روابط دولت ملت‌های اروپایی را شکل می‌دهد. دولت‌های اروپایی همچنان دغدغه حفظ و افزایش قدرت سیاسی و درنهایت کسب عنوان قدرت اول منطقه‌ای را در سر می‌پیورانند. ایالات متحده در واکنش به تروریسم فراملی، رقیبی پیش‌روی خود نمی‌دید، اما فرانسه به بهانه تأمین امنیت ملی خویش حتی اگر قصد بهره‌برداری از این حملات را داشته باشد، نمی‌تواند اقدامی مستقل نظامی و حتی غیرنظامی را نادرک ببیند، چراکه پیش‌تر روسیه ابتکار عمل مقابله با تروریست‌ها را با حملات هوایی به مواضع داعشی‌ها در دست گرفته است. اروپا از هر چه سیاسی چندخطی است و بنا بر روایت والتر، به ریه تعداد قطب‌های قدرت بیشتر باشد، ابهام و پیچیدگی و هماهنگی در اقدام بیشتر می‌شود. ایالات متحده آمریکا فاقد این ابهامات و پیچیدگی‌ها بود.

فرانسه اکنون باید این پرسش اساسی را در کانو توجهِ خود قرار دهد آیا واکنش ایالات متحده آمریکا در مقابله با تروریسم، ثمربخش بوده است یا خیر؟ با گذشت ۱۴ سال از واقعه ۱۱سپتامبر و متعاقب آن تصویب قطع‌نامه‌ها و انعقاد پیمان‌نامه‌های امنیتی و اقدامات نظامی علیه افغانستان و عراق در ۱۳ نوامبر ۲۰۱۵ سالان کنسرت «باتاکلان» پاریس گرفتار خشونتی می‌شود که ردپای عاملان آن شباهت عجیبی با ردپای عاملان ۱۱ سپتامبر دارد. پیام این حادثه چیزی جز شکست سیاست‌های بین‌المللی برای رفع و دفع تروریسم فراملی نیست. موقعیت فرانسه با ایالات متحده متفاوت است. فرانسه نباید راه رفته آمریکا را طی کند حتی اگر آن را بهانه کند و در جست‌وجوی افزایش قدرت خود باشد، چراکه در غیراین‌صورت، تکرارناپذیری اقدامات تروریستی در آینده، رویایی بیش نخواهد بود.

شاید تفسیر و توصیه «یورگن هابرماس» در کلیسای «پاول» بلافاصله بعد از ۱۱ سپتامبر می‌تواند راهگشای دولت‌های اروپایی در مقابله با خشم و خشونت باشد. از دید او، اکثریت سکولار غرب لازم است به عمومیت چند صدایی باور داشته باشند. این اکثریت نمی‌توانند اندیشه خویش را به کرسی بنشانند مگر اینکه به اعتراض مخالفانی که احساس می‌کنند باور اعتقادی‌شان صدمه دیده است، توجه کنند. دراین‌میان، زبان سکولار با حذف بسیاری از ارزش‌ها فقط رنجش و خشم را به جای می‌گذارد؛ این رنجش و خشم که هابرماس از آن سخن می‌گوید، در سالن باتاکلان پاریس اعلام موجودیت کرد.

«استادیار روابط بین‌الملل

اعلام جزئیات بیشتر از حملات تروریستی جمعه‌شب فرانسه

کلاف خونین پاریس

دو روز از حملات خونین و هماهنگ تروریستی در پاریس که بنابر آمارهای رسمی دولتی، دست‌کم ۱۲۹ کشته و ۳۵۲ زخمی برجای گذاشته، می‌گذرد و ابهامات موجود پیرامون عاملان این حمله یک به یک در حال برطرف‌شدن است. آن‌طور که پیداست، فرانسه اولاند، رئیس‌جمهوری فرانسه که بلافاصله پس از حملات دهشتناک جمعه‌شب، از پاسخ بی‌رحمانه دولتش به تروریست‌های داعش خبر داده بود، اکنون با بازداشت و شناسایی تعدادی از مهاجمان و ارتباط آنان با شبکه‌های تروریستی فعال در بلژیک و سوریه، اولین گام‌ها برای مبارزه با تروریسم را درون مرزهای کشورخود و همسایگان اروپایی‌اش برداشته است. در این میان، انگشتی قطع‌شده در حمام خون سالن کنسرت باتاکلان که جمعه‌شب صحنه فجیع‌ترین جنایت رخ‌داده در تاریخ معاصر فرانسه بود، مهم‌ترین سرنخی بوده که به کمک مقامات قضایی فرانسه آمده است؛ انگشتی که حکایت از آن دارد عمر اسماعیل مصطفای، شهروند ۲۹ساله الجزایری‌تبار آن کشور که در پنج سال اخیر و به ظن گرایش به افراط‌گرایی، از سوی مقامات امنیتی فرانسه تحت نظر بوده است، یکی از هفت مهاجمی است که برای اولین بار، خاک فرانسه را میهمان حملات تروریستی انتحاری کرده‌اند. فرانسوا مولن، دادستان پاریس، ضمن اعلام این خبر مدعی شد حملات پاریس توسط سه تیم تروریستی، متشکل از هفت عامل انتحاری انجام گرفته که تمامی آنها به جلیقه‌های انفجاری مجهز بوده و به جز یک نفر که در سالن کنسرت باتاکلان، به ضرب گلوله پلیس کشته شده، باقی به محض سر رسیدن نیروهای ویژه امنیتی، به زندگی خود پایان داده‌اند. مقامات فرانسوی در حالی پس از شناسایی مصطفای به‌عنوان یکی از

دومین مناظره انتخاباتی دموکرات‌های آمریکا زیر سایه سنگین حملات

تروریستی پاریس، شبه‌شب در ایالت «آیوا» برگزار شد. «هیلاری کلینتون»، «برنی ساندرز» و «مارتین اومالی» در کنار هم با مواضعی به‌شدت متفاوت ایستادند، دامنه اختلاف‌ها از سیاست خارجی آمریکا تا اقتصاد و کنترل اسلحه گسترده بود. هیلاری کلینتون، وزیر امور خارجه سابق، پیش‌تر از همه وارد صحنه مناظره‌ای شد که تحت‌تأثیر حوادث پاریس روی سیاست خارجی متمرکز بود. نیم ساعت اول بحث درباره حملات پاریس و امنیت ملی بود. سه نامزد لحن سوزناک و غم‌انگیز بیانیه‌های خود درباره حملات فرانسه را کناری نهنداد و در اظهاراتی شعارزده و کلیشه‌ای، بار دیگر با شوروهیجان از لزوم مداخله ایالات متحده در خاورمیانه برای جلوگیری از حملات آتی سخن گفتند. هیلاری انتقادش از «باراک اوباما»، رئیس‌جمهوری کنونی آمریکا، که پیش‌تر گفته بود «داعش در سوریه و عراق مهار شده» را در لفافه بیچاند و مناظره را این‌طور آغاز کرد: «داعش نباید فقط مهار شود، باید شکست داده شود». او البته گفت که «آمریکا باید جهان را برای ریشه‌کن‌کردن این ایدئولوژی افراطی با هم متحد کند». در اظهاراتی که واکنش دو نامزد دیگر را به همراه داشتن، هیلاری از ایالات متحده سلب مسئولیت کرد و گفت: «این جنگ نمی‌تواند مبارزه آمریکا باشد… ما از کسانی حمایت می‌کنیم که با داعش می‌جنگند. فکر نمی‌کنم بخش عمده‌ای از مسئولیت متوجه ایالات متحده باشد». برنی ساندرز، سناتور ایالت «مونت» و «مارتین اومالی»، فرماندار سابق ایالت «مریلند»، به‌سرعت به مخالفت با کلینتون برخاستند و صحبت‌های او را نشان‌دهنده کم‌اهمیت جلوه‌دادن تهدید و چالش خواندند. اومالی در واکنش به این اظهارات گفت: «این مبارزه آمریکاست، ما باید تلاش خود درباره این موضوع را افزایش دهیم».

جهان

آغاز نشست گروه ۲۰ در «آنتالیا» ترکیه

جاذبه‌گریزنایذیر ترور

هر سال گردهم می‌آیند تا شاید در سایه فقر، نابرابری و فلاکت روزافزون جهانی، گره‌ای از کلاف سردرگم اقتصاد بین‌الملل بکشایند. نشست اسمال ۲۰ قدرت بزرگ اقتصادی نیز اگر از این قاعده مستثنا نباشد، دست‌کم واجد یک تفاوت جدی است؛ تفاوتی که البته در چندسال اخیر و به لطف گسترش بی‌سابقه افراط‌گرایی و تروریسم، به قاعده بدل شده است. رهبران ۲۰ قدرت بزرگ اقتصادی جهان در حالی از روز گذشته در آنتالایای ترکیه گردهم آمده‌اند که هیچ چیز بهتر از قربات زمانی و مکانی این نشست با بحران سوریه و پیامدهای وحشت‌زای آن در سطح بین‌الملل نیست. اما به‌شدت پیگیر آن هستیم و درباره آن با ترکیه بحث و گفت‌وگو کردیم. اوباما درباره وضعیت آوارگان سوری نیز گفت: در حاشیه نشست اسمال، این فرصت دست داده تا درباره آوارگان نیز صحبت کنیم. ترکیه به عنوان همسایه سوریه، بار سنگینی در این‌باره به دوش می‌کشد و آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین کمک‌کننده به مسئله بحران آوارگان در کنار اروپا و ترکیه ایستاده است. ما باید با هم، راهی برای جلوگیری مهاجرت گسترده آوارگان به اروپا بیابیم. کنفرانس خبری مشترک رؤسای جمهوری ترکیه و ایالات متحده در حالی با تأکید بر تعهد دو کشور در مبارزه با تروریسم به پایان رسید که به گزارش خبرگزاری رویترز، پیش‌نویس بیانیه رهبران ۲۰ قدرت اقتصادی جهان، در محکومیت حوادث تروریستی پاریس که بنا بود در پایان وقت دیروز منتشر شود، حکایت از توافق این کشورها بر سر افزایش تدابیر امنیتی در مرزا و پروازهای هوایی دارد؛ تحولاتی که شاید برای شهروندان اروپایی، بیش از آنکه نوید آینده‌ای امن‌تر باشد، یادآور اقدامات مشابه و وعده‌های محقق‌نشده پیشین رهبرانشان است.

پاشیده… و منجر به ظهور داعش شده است». او این‌طور ادامه داد: «فکر نمی‌کنم هر آدم عاقلی مخالف این باشد که حمله به عراق منجر به بی‌ثباتی عظیمی شد که ما اکنون شاهد آن هستیم». در واکنش، کلینتون بار دیگر از ساندرز به‌خاطر موضع‌اش در برابر سیاست کنترل اسلحه و حمایت او از حق اسلحه در آمریکا، انتقاد کرد. زمانی که بحث به اظهارات «مارکو ربیو»، یکی از نامزدهای حزب جمهوری‌خواه، درباره مبارزه با «اسلام افراطی» کشیده شد، هیلاری کلینتون ی رد چارچوب فکری جمهوری‌خواهان مبنی بر «برخورد تمدن‌ها» پس از حملات پاریس، گفت: «ما در حال جنگ با اسلام و مسلمانان نیستیم. ما با خشونت افراطی می‌جنگیم». یکی از چالش‌برانگیزترین قسمت‌های مناظره بحث اصلاحات مالی بود؛ جایی که ساندرز و اومالی هر دو به کلینتون به‌عنوان حافظ منافع وال‌استریت تاختند. ساندرز با کشیدن بحث به کمک‌های مالی وال‌استریت به مبارزات انتخابات کلینتون، ضربه سختی به وزیر سابق خارجه آمریکا زد و کلینتون هم در پاسخ گفت در زمان ۱۱ سپتامبر او سناتور بوده و برای بازسازی شهر تلاش کرده است. زمانی که بحث به موضوع مهاجرت کشیده شد، اومالی اشاره کرد مهاجرت خالص از مرکز در سال گذشته صفر بوده و از «دونالد ترامپ»، نامزد جمهوری‌خواهان، به‌خاطر مواضع ضدمهاجرتی‌اش انتقاد کرد. در دومین مناظره دموکرات‌ها، شاید بهترین بهبود عملکرد را اومالی داشت که پس از مناظره به خاطر حمله‌اش به مواضع ضدمهاجرتی دونالد ترامپ، مورد ستایش قرار گرفت و از آن‌سو گلایه‌اش از هزینه‌های بالای دانشگاه فرزندان موجب خنده حضار شد. اما کلینتون تلاش کرد از پیوپلیسم دو رقیبش فاصله بگیرد و به‌دنبال این بود که خودش را سیاستمداری عمل‌گرا نشان دهد که به جای مسائل ساده، پیچیدگی‌ها را می‌بیند.

دومین مناظره تلویزیونی نامزدهای حزب «دموکرات» آمریکا برگزار شد

شعارزده در آیوا

سپس ساندرز تلاش کرد سیاست خارجی متمایزی از خود نشان دهد و کلینتون را به خاطر سیاست‌های مداخله‌جویانه‌اش و نقش این رویکردها در بحران اخیر سرزنش کرد. سناتور ورومونت که پیش از آن درباره امنیت ملی کمی صحبت کرده بود، درباره حمله آمریکا به عراق گفت: «من متعقدم حمله فاجعه‌آمیز به عراق که به‌شدت با آن مخالف بودم، منطقه را از هم

سیاستی جدید برای خاورمیانه

شده‌اند. کشورهای غربی که دست به مداخله‌های نظامی در منطقه زده‌اند، روش تخریب و ویران کردن را می‌دانند اما نمی‌دانند یا نمی‌خواهند بداندند که چگونه جوامع و کشورهایی را که ویران کرده‌اند، باید از نو بسازند و اینجا ریشه مشکلات مطرح می‌شود و آنها همواره به کارشناسانی تکیه می‌کنند که انتقام‌جویی‌ها و نزاع‌های تلافی‌جویانه آنها را برای تدوین سیاست‌های خارجی‌شان در منطقه عربی در نظر می‌گیرند که این مسئله تأثیر منفی بر منطقه و مردم آن می‌گذارد.

این حملات خونین که در پاریس با کمربندی‌های انتحاری و تفک‌ها صورت گرفت، به نفع احزاب و گروه‌های راست‌گرای تندرو و سیاست‌های نژادپرستانه آنها علیه بیش از ۳۰ میلیون مسلمان در قاره اروپا خواهد بود که یک‌سوم آنها در فرانسه، آلمان و انگلیس هستند و این مسئله‌ای است که اگر به اقدامات خشونت‌آمیز و حملات تلافی‌جویانه تبدیل شود، به درگیری‌ها و حکم‌فرمایشدن ترس، وحشت و بی‌ثباتی می‌انجامد که چه‌بسا خطر آن بیشتر از خطر حملات پاریس است. دولت‌های غربی باید به دنبال راه‌حل‌های دیگری که امنیتی و نظامی نباشند، بگردند تا با این‌ پدیده تروریستی ویرانگر مقابله کنند و در رأس آن سیاست‌های خارجی خود

رویداد

رهبرشاخه داعش در لیبی کشته شد

● رهبر شاخه داعش در لیبی در حملات هوایی آمریکا کشته شد. به گزارش بی‌بی‌سی، «ابونیل» که ملیت عراقی داشت و به «ویسام نجم‌عبد زیدالزبیدی» مشهور بود، از پرسابقه‌ترین چهره‌های عملیاتی القاعده و نیز رهبر ارشد داعش در لیبی به شمار می‌رفت. این حمله هوایی در شامگاه جمعه ۱۳ نوامبر صورت گرفته است. پنتاگون، وزارت دفاع آمریکا، گفته است این حمله هوایی نشان می‌دهد رهبران داعش در هر کجا که باشند، مورد تعقیب آمریکا هستند. پتر کوک، سخنگوی پنتاگون، گفته این عملیات پیش از حمله‌های تروریستی در پاریس صورت گرفته است.

کشف گوردسته‌جمعی زنان ایزدی

● مقام‌های کردستان عراق می‌گویند یک گور دسته‌جمعی زنان ایزدی را در شهر شنغال (سنجار) کشف کرده‌اند. به گزارش دویچه‌وله، کشف این گور دسته‌جمعی یک روز پس از پس‌گرفتن این شهر از گروه داعش صورت گرفته است. این گور دسته‌جمعی در حومه شهر است و هنوز به‌طورکامل حفر نشده، اما یک مقام ارشد کردستان عراق گفته است اجساد نزدیک به ۸۰ زن در این محل دفن شده‌اند. در ویدئویی که ظاهراً از این گور دسته‌جمعی گرفته شده، لباس‌هایی دیده می‌شود که مختص زنان ایزدی است. اقلیت ایزدی از قرن‌ها پیش در عراق ساکن بوده‌اند و از زمان شکل‌گیری گروه داعش و پیشروی‌های آن در عراق، بسیاری از آنها توسط این گروه کشته شده‌اند. نیروهای داعش مردان این اقلیت را کشته و زنان را به بردگی گرفته یا مورد تجاوز قرار داده‌اند. داعش اقلیت ایزدی را کافر می‌داند و با زنان آنها به‌عنوان «غنیمت جنگ» برخورد می‌کند. «مسعود بارزانی»، رئیس‌القلیم کردستان عراق اعلام کرد نیروهای کرد تحت رهبری او قشهر شنغال را از داعش پس گرفته‌اند. شهر شنغال که بسیاری از ساکنان آن از کردهای ایزدی هستند، تابستان سال گذشته به تصرف نیروهای داعش درآمد.

پس‌گرفتن استعفا توسط‌نمایندگان حزب‌ندای تونس

● منابع آگاه در تونس اعلام کردند ۳۲ نماینده از حزب ندای که تونس استعفای خود را ارائه داده بودند، تصمیم گرفتند استعفای‌شان را پس بگیرند. به گزارش ایسنا به نقل از سایت شبکه العربیه، «محسن مرزوق»، دبیرکل این حزب که از افراد نزدیک به نمایندگان استعفادهنده بود، در صفحه خود در فیس‌بوک نوشت: نمایندگان استعفای خود را به حالت تعلیق درآوردند و امیدواریم این امر ثابت و همیشگی باشد. «محمد الطرودی»، از نمایندگان استعفادهنده، نیز خاطرنشان کرد این نمایندگان پس از آن‌که تضمین‌هایی را مبنی بر بازگشت به ساختارهای قانونی برای حل بحران این حزب دریافت کردند، تصمیم گرفتند از استعفای خود صرف‌نظر کنند.

بازداشت بیش از ۵۰ معترض درسنول

● پس از آنکه بزرگ‌ترین تظاهرات ضدولتی سنول در هفت سال گذشته با درگیری‌های خشونت‌آمیزی همراه بود، پلیس کره‌جنوبی روز گذشته بیش از ۵۰ معترض را بازداشت کرده و این در حالی است که معترضان بیشتری تحت تعقیب هستند. به گزارش آسوشیتدپرس، پلیس کره‌جنوبی برای متفرق‌کردن حدود ۷۰ هزار نفری که به گروه‌های کارگری مدنی و کشاورزان در اعتراض به سیاست‌های یارک گئون‌های، رئیس‌جمهوری کشورشان، پیوسته بودند، متوسل به شلیک گاز اشک‌آور و استفاده از آب پرفشار شدند. این فعالان با سیاست‌های کارگری یارک گئون‌های و تصمیم یی برای ملزم‌کردن مدارس راهنمایی و دبیرستان از سال ۲۰۱۷ میلادی به تدریس کتاب‌های تاریخی که از سوی دولت منتشر می‌شوند، مخالفند. «جو یوونگ اوک»، دبیرکل لیگ «کشاورزان کره»، گفت: «یابک نام گی»، کشاورز ۶۹ساله پس از آن‌که در اثر آب پرفشار پلیس در نزدیکی ساختمان شهرداری سنول به زمین افتاد و از ناحیه سر مجروح شد، همچنان در بیمارستان در حالت کما به سر می‌برد.

واگذاری آرام‌قدرت به‌رهبراپوزیسیون

● رئیس‌جمهوری میانمار با اعلام اینکه انتخابات پارلمانی اخیر در کشور که پیروزی چشمگیر رهبر حزب اپوزیسیون همراه بود، در نتیجه اصلاحات دولت است، قبول داد تا واگذاری و انتقال قدرت با آرامش صورت گیرد. به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری رویترز، «تین‌سین»، رئیس‌جمهوری میانمار، گفت انتخابات هشتم نوامبر ۲۰۱۵ آزمونی برای تغییرات سیاسی و اقتصادی کشور بود که میانمار را از یک کشور متزوی از زمان حکومت خوتا بیرون کشید. او در جمع احزاب سیاسی در یانگون در نخستین حضور در انتظار عمومی پس از انتخابات گفت: این انتخابات در نتیجه روند اصلاحات است و همان‌طور که قول دادیم، توانستیم این انتخابات را به‌خوبی برگزار کنیم.